

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BD/129/24/89

STOPIEŃ DEZORIENTACJI ELEKTORATU

Wyniki analizy korelacyjnej

Czerwiec 1989 r.

Pogłębione analizy wyników sondażu¹, przeprowadzonego na dwa tygodnie przed wyborami, we wszystkich województwach wskazują na znaczną dezorientację wśród części elektoratu. Podstawę analiz stanowiła konfrontacja deklarowanych preferencji politycznych (ugrupowań i grup kandydatów) z imiennym wskazaniem osób, na które deklarujący uczestnictwo w wyborach zamierzają oddać swoje głosy. Stwierdzono, że spośród tych, którzy zamierzają głosować wyłącznie na kandydatów jednego tylko ugrupowania politycznego, zaledwie niecałe dwie trzecie faktycznie decyduje się głosować na kandydatów preferowanego ugrupowania. Spośród zwolenników "Solidarności" na kandydatów Komitetu Obywatelskiego będzie głosowało 61,6%, a spośród zwolenników koalicji na jej kandydatów - 63,6% (tab.1). Zatem, z grupy jednoznacznie określających swoje sympatie polityczne, częściej niż co trzeci odda swój głos na kandydatów spoza własnej "drużyny".

Co dwudziesty stronnik opozycji solidarnościowej będzie głosował wyłącznie na kandydatów koalicji, natomiast co trzydziesty piąty zwolennik koalicji - na reprezentantów Komitetu Obywatelskiego.

Stopień dezorientacji jest różny w poszczególnych województwach. Wśród stronników "Solidarności" jest ona najwyższa (poniżej 50% zgodności preferencji i wskazań) w województwach: chełmskim, ciechanowskim, elbląskim, jeleniogórskim, konińskim, krośnieńskim, legnickim, ostrołęckim, pilskim, piotrkowskim, przemyskim, włocławskim i wrocławskim; wśród zwolenników koalicji - w województwach: stołecznym warszawskim, białkopodlaskim, ciechanowskim, gdańskim, jeleniogórskim, katowickim, krakowskim, lubelskim, łomżyńskim, łódzkim, opolskim, piotrkowskim i zielonogórskim (tab.2).

Spośród osób, które nie mają jednoznacznie określonych preferencji politycznych (deklarują wybory mieszane bądź twierdzą, że nie wiedzą jeszcze, na kogo głosować), część ma jednak swoje typy i jest bardziej skłonna głosować na kandydatów koalicji niż "Solidarności" (w stosunku 3:1; tab.3). Pozostaje jednak spora część elektoratu (32%), która na dwa tygodnie przed

---

¹ Sondaż zrealizowano w dniach 19.05 - 21.05 br. na zlecenie Komitetu Centralnego PZPR.

wyborami nie była jeszcze zdecydowana ani co do konkretnych ugrupowań, ani kandydatów, na których zamierza głosować.

Trudno przewidzieć decyzje, jakie w ostatniej chwili zostaną podjęte przez tą część elektoratu. Najbardziej prawdopodobne wydają się dwa typy zachowań: udział w wyborach, gdy któreś z ugrupowań bądź jego kandydaci przekonają o potrzebie lub konieczności głosowania na siebie, i rezygnacja z uczestnictwa w wyborach jako najbezpieczniejszy sposób rozładowania dysonansu.

Tabela 1. Preferencje ugrupowań politycznych i grup kandydatów a wskazania wybieranych osób przez deklarujących udział w wyborach.

Odpowiedzi na pytanie: Czy kandydaci na senatorów, na których zamierza Pan(i) głosować, to:	Wskazania kandydatów w odpowiedzi na pytanie: "Na kogo chciał(a)by Pan(i) głosować w wyborach do Senatu?"						Liczba osób
	wyłącznie kandydaci Solidarności	wyłącznie kandydaci koalicji rządzącej	wyłącznie kandydaci niezależni	różni: Solidarności, koalicji i niezależni	jeszcze nie wiem, na kogo będę głosował(a)	Liczba osób	
wyłącznie Solidarności	61.6	5.2	0.5	16.2	16.5	1918	
wyłącznie koalicji	72.6	5.3	8.8	17.6	10.0		
wyłącznie niezależni	2.8	63.3	0.8	20.6	12.4	611	
wybór mieszany	1.0	20.9	4.4	7.1	2.4	329	
jeszcze nie wiem	6.4	31.0	5.5	22.2	35.0		
	1.3	5.5	1.6	4.1	3.6	3135	
	9.0	29.1	44.7	32.4	27.8		
	17.3	49.2	1.2	57.4	27.6	2538	
	4.9	14.0	26.3	9.7	70.3		
	7.7	19.1		13.8	56.4		
Liczba osób	1626	1856	114	1772	3163	8531	

w procentach

Tabela 2. Deklarowane preferencje polityczne i wskazania kandydatów w wyborach do Senatu (w układzie wojewódzkim)

w procentach

Województwo	Zamierzający głosować wyłącznie na kandydatów:				Zgodność preferencji i wskazań	
	"Solidarności"		koalicji		"Solidarność"	koalicja
	wg preferencji politycznych	wg wskazań kandydatów	wg preferencji politycznych	wg wskazań kandydatów		
Stołeczne warszawskie	34,5	27,5	7,0	4,8	74,3	25,8
Białkopodlaskie	29,3	21,9	6,5	8,0	51,9	41,7
Białostockie	25,3	21,1	10,8	23,8	72,3	75,0
Bielskie	25,9	16,8	6,3	19,1	62,2	54,5
Bydgoskie	13,4	14,4	4,5	23,2	62,5	62,5
Chełmskie	15,0	6,6	11,8	34,4	32,1	59,1
Ciechanowskie	14,3	4,5	18,3	25,3	8,0	18,8
Częstochowskie	21,4	21,8	1,8	30,3	86,1	100,0
Elbląskie	22,2	7,3	7,2	20,0	24,3	58,3
Gdańskie	31,1	33,9	1,7	8,5	68,5	33,3
Gorzowskie	22,8	14,9	8,9	22,1	58,5	87,5
Jeleniogórskie	22,4	10,2	4,2	10,2	30,6	14,3
Kaliskie	9,7	12,6	9,1	25,8	66,7	52,9
Katowickie	27,8	21,2	5,0	4,5	68,0	44,4
Kieleckie	23,5	23,2	9,5	24,3	78,6	82,4
Konińskie	17,4	8,9	8,7	27,2	39,3	78,6
Koszalińskie	25,0	22,1	9,3	27,3	65,1	100,0
Krakowskie	21,0	19,6	2,2	3,4	73,7	25,0
Krośnieńskie	24,7	21,1	6,8	27,4	48,9	83,3
Legnickie	21,9	11,8	2,7	19,9	41,5	60,0
Leszczyńskie	13,0	10,4	17,4	53,0	70,8	87,5
Lubelskie	35,9	25,8	4,9	14,5	60,0	44,4
Łomżyńskie	15,1	13,9	5,9	21,4	50,0	27,3
Łódzkie	23,1	34,5	1,7	15,8	90,0	33,3
Nowosądeckie	16,0	12,6	6,1	29,7	55,2	90,9
Olsztyńskie	18,3	13,6	3,0	6,5	60,0	60,0
Opolskie	21,1	19,6	7,8	6,0	57,9	21,4
Ostrołęckie	24,6	13,3	1,1	19,1	40,9	50,0
Pilskie	10,6	5,8	6,9	9,5	35,0	76,9
Piotrkowskie	19,1	7,7	4,5	38,5	26,5	37,5
Płockie	19,4	15,6	6,1	24,0	57,1	54,5
Poznańskie	16,6	29,1	3,3	16,2	90,0	66,7
Przemyskie	33,5	16,6	9,3	32,6	36,1	76,5
Radomskie	16,1	14,8	6,1	24,2	55,2	63,6
Rzeszowskie	42,1	38,8	3,5	5,1	59,7	50,0
Siedleckie	17,9	14,8	10,6	39,9	65,6	84,2
Sieradzkie	9,3	7,0	10,4	36,8	58,8	84,2
Skierniewickie	27,1	25,8	4,4	18,1	67,3	87,5
Słupskie	26,3	20,5	9,1	22,2	67,3	64,7
Suwalskie	18,6	21,0	3,5	13,6	65,6	83,3
Szczecińskie	21,3	22,4	11,6	22,4	87,9	83,3
Tarnobrzeskie	21,3	19,6	7,7	22,8	64,1	85,7
Tarnowskie	22,0	20,2	3,8	21,8	57,5	57,1
Toruńskie	22,0	15,0	6,9	27,2	50,0	75,0
Wałbrzyskie	19,9	21,6	7,4	21,1	88,6	92,3
Włocławskie	23,6	9,8	5,6	27,0	28,6	50,0
Wrocławskie	22,6	15,2	12,4	19,7	35,0	40,9
Zamojskie	26,1	31,9	8,2	19,5	75,0	73,3
Zielonogórskie	19,9	18,6	6,5	22,3	62,2	33,3

Uwaga - Wszystkie odsetki liczone do ogółu deklarujących w danym województwie udział w głosowaniu

Tabela 3. Wybory kandydatów na senatorów przez nie posiadających (bądź powstrzymujących się od ujawnienia) własnych preferencji politycznych w układzie wojewódzkim

w procentach

Województwo	N Liczba badanych (N=100%)	Wyłącznie "Solidar- ności"	Wyłącznie koalicji	Wyłącznie niezależnych popieranych przez koalicję	Wyłącznie niezależnych nie popieranych przez koalicję	Wybory mieszane	Jeszcze nie wiem, na kogo będę głosować
Stołeczne warszawskie	78	1.3	2.6	2.6	-	20.5	66.7
Białkopodlaskie	53	1.9	7.5	0.0	0.0	3.8	86.8
Białostockie	37	8.1	5.4	0.0	-	8.1	73.0
Bielskie	40	2.5	5.0	0.0	0.0	7.5	82.5
Bydgoskie	49	4.1	24.5	4.1	-	16.3	51.0
Chełmskie	55	1.8	16.4	0.0	-	10.9	69.1
Ciechanowskie	48	2.1	14.6	2.1	-	10.4	58.3
Częstochowskie	46	2.2	19.6	0.0	-	4.3	73.9
Elbląskie	56	0.0	12.5	0.0	-	0.0	87.5
Gdańskie	52	15.4	5.8	-	-	3.8	63.5
Gorzowskie	65	1.5	18.5	0.0	-	3.1	72.3
Jeleniogórskie	63	0.0	3.2	0.0	-	3.2	90.5
Kaliskie	72	5.6	19.4	0.0	-	8.3	66.7
Katowickie	56	3.6	1.8	14.3	0.0	16.1	62.5
Kieleckie	48	2.1	12.5	0.0	-	8.3	75.0
Konińskie	41	0.0	14.6	0.0	-	0.0	78.0
Koszalińskie	42	7.1	16.7	-	-	11.9	59.5
Krakowskie	62	0.0	3.2	9.7	-	16.1	69.4
Krośnieńskie	52	9.6	19.2	-	-	13.5	53.8
Legnickie	65	3.1	4.6	0.0	-	7.7	58.5
Leszczyńskie	48	2.1	27.1	-	-	6.3	64.6
Lubelskie	48	8.3	10.4	0.0	2.1	12.5	60.4
Łomżyńskie	62	4.8	14.5	0.0	-	24.2	41.9
Łódzkie	50	8.0	24.0	0.0	-	8.0	56.0
Nowosądeckie	60	3.3	15.0	-	-	15.0	63.3
Olsztyńskie	71	0.0	1.4	1.4	0.0	2.8	90.1
Opolskie	58	6.9	5.2	5.2	-	20.7	50.0
Ostrołęckie	65	7.7	12.3	0.0	-	7.7	66.2
Piłskie	52	1.9	5.8	5.8	-	9.6	75.0
Piotrkowskie	53	0.0	34.0	-	0.0	3.8	60.4
Płockie	62	3.2	12.9	-	0.0	4.8	75.8
Poznańskie	62	8.1	22.6	-	-	6.5	59.7
Przemyskie	42	4.8	26.2	-	-	2.4	64.3
Radomskie	68	5.9	14.7	0.0	0.0	4.4	72.1
Rzeszowskie	38	28.9	0.0	0.0	-	10.5	57.9
Siedleckie	53	5.7	34.0	-	0.0	5.7	39.6
Sieradzkie	52	1.9	11.5	0.0	-	3.8	73.1
Skierniewickie	58	10.3	15.5	-	0.0	5.2	62.1
Słupskie	47	4.3	29.8	0.0	-	10.6	51.1
Suwalskie	71	9.9	0.0	-	0.0	8.5	81.7
Szczecińskie	40	2.5	7.5	-	0.0	2.5	85.0
Tarnobrzezkie	40	2.5	7.5	5.0	-	10.0	75.0
Tarnowskie	48	8.3	18.8	2.1	-	20.8	39.6
Toruńskie	59	3.4	15.3	0.0	-	11.9	69.5
Wałbrzyskie	65	4.6	4.6	0.0	0.0	12.3	73.8
Włocławskie	57	1.8	24.6	-	-	5.3	64.9
Wrocławskie	41	12.2	19.5	-	0.0	19.5	43.9
Zamojskie	54	1.9	13.0	0.0	-	11.1	74.1
Zielonogórskie	61	4.9	13.1	0.0	-	6.6	72.1

Uwaga: Dane w wierszach nie sumują się do 100%, ponieważ pominięto kategorię odpowiedzi "na żadanego z nich" oraz "brak danych".